

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор НУБіП України

професор _____ **Вадим ТКАЧУК**

«_____» _____ 2025 р.

ПРОГРАМА

додаткового вступного випробування

із психології

для вступників на освітньо-

наукову програму «Психологія» підготовки

фахівців PhD доктор філософії за спеціальністю

С4 «Психологія»

Голова комісії

_____ /Оксана ТОНХА/

Гарант освітньо-наукової програми

_____ /Олексій ПОЛУНІН/

Київ – 2025

Програма додаткового вступного екзамену на програму навчання доктора філософії із психології. Київ: Національний університет біоресурсів і природокористування України, 2025 р.

Розробники:

ПОЛУНІН Олексій, доктор психологічних наук, професор, професор кафедри психології;

МАРТИНЮК Ірина, кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри психології.

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

ПРИКЛАДИ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Згідно з правилами прийому до аспірантури Національного університету біоресурсів і природокористування України особам, які вступають до аспірантури з іншої галузі знань (спеціальності), ніж та, яка зазначена в дипломі магістра (спеціаліста), рішенням Приймальної комісії університету призначається додаткове вступне випробування зі спеціальності.

Додаткове вступне випробування проводиться предметною комісією зі спеціальності за затвердженим розкладом.

Мета додаткового вступного випробування – виявити рівень володіння майбутніми аспірантами знань, умінь та навичок у галузі психологічної науки.

ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Тема 1. Психічні явища.

Класифікація психічних явищ: психічні процеси, психічні стани, психічні властивості. Психічні процеси: пізнавальні, емоційні, вольові. Характеристика відчуттів як психічного процесу: сутність, види, загальні закономірності. Характеристика сприймань як психічного процесу: сутність, види, загальні закономірності. Характеристика уваги як психічного процесу: сутність, види, загальні закономірності. Характеристика уяви як психічного процесу: сутність, види, загальні закономірності. Характеристика мислення як психічного процесу: сутність, види, загальні закономірності. Характеристика мовлення як психічного процесу: сутність, види, загальні закономірності. Характеристика емоцій як психічного процесу: сутність, види, загальні закономірності. Характеристика почуттів як психічного процесу: сутність, види, загальні закономірності. Характеристика волі як психічного процесу: сутність, види, загальні закономірності.

Психічні стани як характеристика загального стану психіки. Види психічних станів. Основні характеристики психічних станів: тривалість, спрямованість, стійкість, інтенсивність.

Психічні властивості особистості: спрямованість, темперамент, здібності, характер. Форми прояву спрямованості особистості, види спрямованості. Типи темпераменту та їх фізіологічна основа. Темперамент і діяльність. Сутність здібностей особистості, види здібностей, рівні розвитку здібностей. Формування характеру, акцентуації характеру.

Тема 2. Порушення психічних процесів, порушення свідомості.

Види порушень відчуттів та їх характеристика. Види порушень сприймань та їх характеристика. Види порушень уваги та їх характеристика. Види порушень пам'яті та їх характеристика, закон порушення пам'яті Рібо. Види порушень мислення та їх характеристика. Види порушень мовлення та їх характеристика. Розлади волі та їх характеристика.

Види порушень свідомості. Характеристика приглушеного стану свідомості. Характеристика делірію. Характеристика онейроїдного стану свідомості. Характеристика сутінкового стану свідомості.

Тема 3. Психологія спілкування.

Спілкування як комунікація. Структура комунікативного процесу. Бар'єри у спілкуванні людей. Засоби комунікації, їх види та характеристика.

Перцептивна сторона спілкування. Ефекти, що виникають під час сприймання людьми один одного.

Інтерактивна сторона спілкування. Теорія Е. Берна.

Тема 4. Психологічна допомога особистості.

Сутність психокорекції як виду психологічної допомоги. Мета психокорекції. Методи психокорекційного впливу.

Види психодіагностичних методик. Сутність особистісних опитувальників, їх види. Типи запитань в особистісних опитувальниках.

Психологічне консультування як вид психологічної допомоги. Техніки психологічного консультування.

Психотерапія як вид психологічної допомоги. Методи психотерапії. Психотерапевтичні напрями (психоаналіз, гештальт-терапія, когнітивно-поведінкова терапія, позитивна психотерапія та ін.), їх сутність, специфіка та основні техніки психологічної допомоги. Психологічні феномени, що проявляються у взаємодії психолога-консультанта / психотерапевта та клієнта.

Етичні вимоги до особистості психолога-консультанта / психотерапевта. Професійно-важливі якості психолога.

Тема 5. Психологія особистості.

Поняття про особистість. Структура особистості. Теорії особистості (Е. Еріксона, З. Фрейда, А. Адлера, К. Юнга, К. Хорні, Е. Фромма, Р. Кеттелла, Г. Айзенка, А. Маслоу, К. Роджерса та ін.). Розвиток особистості.

ПРИКЛАДИ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

Питання 1. Оберіть правильну відповідь:

Про яку закономірність сприймань ідеться: сприймаючи близько розташовані об'єкти, люди схильні їх об'єднувати в єдине ціле?

1	Константність.
2	Якість.
3	Цілісність.
4	Аперцепція.

Питання 2. Оберіть усі правильні відповіді:

Які порушення мислення характеризуються появою продуктивної симптоматики?

1	Стрибки ідей.
2	Надцінні ідеї.
3	Ідеї маячення.
4	Прискорення мислення.

Питання 3. Дайте відповідь одним словом (терміном):

Яку назву отримало явище проектування клієнтом на психотерапевта рис, думок, почуттів значущої людини з минулого?

--

Питання 4. Установіть відповідність:

Хто є засновниками зазначених теорій особистості?

1. Теорія рис особистості.	А. Адольф Адлер.
2. Теорія транзакційного аналізу.	Б. Карл Густав Юнг.

3. Теорія індивідуальної психології.	В. Гордон Олпорт.
4. Теорія аналітичної психології.	Г. Ерік Берн.

Питання 5. Вставте пропущене слово:

Важливою якістю психолога є ... , яка допомагає йому ставитись із прийняттям до клієнта та сприяє його успішній роботі.

у бланку відповідей впишіть правильну відповідь

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Білеті вступного випробування містять 30 тестових завдань.

Оцінювання відповіді вступника за питаннями білету здійснюються за 200-бальною шкалою у такій пропорції:

правильні відповіді у тестах з одним варіантом правильної відповіді – максимально 60 балів (максимально 4 бали за кожен із п'ятнадцяти тестів);

правильно обрані відповіді у тестах із кількома правильними відповідями – максимально 90 балів (максимально 9 балів за кожен правильно виконаний тест);

правильні відповіді у тестах на відповідність, із пропущеним словом, із відкритим питанням – максимально 50 балів (максимально 10 балів за кожен із п'яти тестів).

Таблиця відповідності отриманих балів, національній школі оцінювання:

Оцінка національна	Рейтинг вступника, бали
Відмінно	90–100
Добре	74–89
Задовільно	60–73
Незадовільно	0–59

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Варій М. Й. Загальна психологія: підручник. Л.: Апріорі, 2016. Т.І. 382 с.
2. Варій М. Й. Загальна психологія: підручник. Л.: Апріорі, 2016. Т.ІІ. 358 с.
3. Галян І. М. Психодіагностика: навч. посібн. Київ: Академвидав, 2011. 464 с.
4. Дуткевич Т. В. Загальна психологія: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2019. 382 с.
5. Загальна психологія: навч. посіб. / Т. Б. Поясок (та ін.). Харків: ФОП Бровін О. В., 2023. 396 с.
6. Іванова О. В., Москалик Л. М., Корсун С. І. Психологія: вступ до спеціальності: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2017. 184 с.
7. Корнієнко В. В. Патопсихологія: навч. посіб. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2023. 120 с.
8. Корольчук М. С., Осьодло В. І. Психодіагностика: навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Ельга, Ніка-Центр, 2012. 400 с.
9. Кузікова С. Б. Теорія і практика вікової психокорекції: навч. посібн. 2-ге видання, перероблене, доповнене. Суми : Університетська книга, 2020. 304 с.
10. Магдисюк Л. І., Федоренко Р. П. Основи психологічного консультування: навч. посіб. Луцьк: Вежа-Друк, 2022. 360 с.

11. Максименко С. Д. Загальна психологія: навч. посіб. [вид. 3-є, перероб. та доп.]. К.: Центр учбової літератури, 2020. 272 с.
12. Мартинюк І. А. Патопсихологія: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 204 с.
13. Мельничук О. Б. Основи психоконсультації та психокорекції: навч. посіб. К.: Каравела, 2019. 390 с.
14. Москалець В. П. Загальна психологія: підручник. Київ: Ліра-К, 2020. 564 с.
15. Мушкевич М. І., Чагарна С. Є. Основи психотерапії: навч. посіб. Вид. 3-тє. Луцьк: Вежа-Друк, 2017. 420 с.
16. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2005. 448 с.
17. Психологія особистості: словник-довідник / за ред. П. П. Горностая, Т. М. Титаренко. Київ: Рута, 2001. 320 с.
18. Фільц О. О., Седих К. В. Основи психотерапії: навч. посіб. (2-ге вид., доповнене). Київ: Альма-Матер, 2024. 208 с.
19. Aronson E., D. Wilson T., M. Akert R., R. Sommers S. Social Psychology. 9 editions. 2015. 624 p.
20. Tori Kearns. General Psychology: An Introduction. GALILEO, University System of Georgia. 2015. 559 p.
21. Your Practicum in Psychology: A Guide for maximizing Knowledge and Competence / Edited by Janet R. Matthews and C. Eugene Walker. American Psychological Association, 2015. 256 p.

Інформаційні ресурси

1. Артеменко Т. Основи психологічного консультування. URL: <http://www.youtube.com/watch?v=ftZ8qnYLi9c> (дата звернення: 20.05.2025).
2. Бондаренко Н. Процедури і техніка консультування. URL: <http://www.youtube.com/watch?v=952hq-2VFXQ> (дата звернення: 20.05.2025).
3. Варій М. Й. Загальна психологія: підр. [для студ. вищ. навч. закл.]. [3-є вид.]. К.: Центр учбової літератури, 2009. С. 134–149. URL: http://khoeti.com.ua/library/spec/pdf/Zagalna_Psihologia-Variy.pdf (дата звернення: 16.03.2025).
4. Етичний кодекс психолога України. <http://druzhba.osv.org.ua/etichnijkodeks-psiologa-11-28-42-27-03-2019/> (дата звернення: 16.03.2025).
5. Максименко С. Д. Загальна психологія: навч. посіб. [вид. 3-є, перероб. та доп.]. К.: Центр учбової літератури, 2008. С. 26–37. URL: http://univer.nuczu.edu.ua/tmp_metod/627/Maksimenko_S.D. - Zagal'na_psihologiya.pdf (дата звернення: 16.03.2025).
6. Соціальна психологія [Електронний ресурс] : навчальний посібник для здобувачів ступеня бакалавра / Н. Ю. Воляннюк, Г. В. Ложкін, О. В. Винославська, І. О. Блохіна, М. О. Кононець, О. В. Москаленко, О. І. Боковець, Б. В. Андрійцев ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Електронні текстові дані (1 файл: 1,02 Мбайт). Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 254 с. <http://ela.kpi.ua/handle/123456789/27> (дата звернення: 03.04.2025).
7. Цимбалюк І. М. Психологічне консультування та корекція. URL: <http://elcat.pnpu.edu.ua/docs/%D0%A6%D0%B8%D0%BC%D0%B1%D0%B0%D0%BB%D1%8E%D0%BA%D0%86.%D0%9C..pdf> (дата звернення: 20.05.2025).